

הגופים היקרים ההם עם פלאי פלאות נעשו במלאכתם הכי נכבדת עכ"ל, וגם כאן י"ל שיוסף התפעל מאוד מהמראה שראה בחלומותיו, והרגיש שמוכרח לספר להם את מה שראה.

בפסוק כתוב שהם הוסיפו לשנוא אותו, דכמו שיש תוספת באהבה כך יש תוספת בשנאה, וכדכתיב בתהילים (קל"ט י"ב) תכלית שנאה שנאתים.

פסוק ז'. וגם נצבה. פרש"י לעמוד על עמדה בזקיפה. בברכות (ו' א') ילפינן מדכתיב אלקים נצב בעדת קל שהקב"ה מצוי בביהכ"נ וכו', ולפרש"י כאן נמצא שהוא ממשיך לעמוד עד שגומרים, ולא רק שעומד בתחילה ואח"כ הולך.

פסוק ח'. על חלמתיו ועל דבריו. הספורנו מפרש דעל חלמתיו היינו על פרטי החלום, ועל דבריו היינו שאמר להם שמעו נא וכו', וצ"ב דא"כ הי' צ"ל להיפך על דבריו ועל חלמתיו, שהרי בתחילה אמר להם שמעו נא ואח"כ הוא סיפר להם את פרטי החלום (ועי' רמב"ן ואוה"ח ובבית הלוי).

פסוק ט'. והנה השמש והירח וגו' **משתחווים לי.** צ"ב איך שייך לראות שהשמש והירח משתחווים, וצ"ל שראה אותם כאילו שהם יורדים למטה ושוקעים לעברו (ובסנהדרין צ"א ב' איתא מפני מה חמה שוקעת במערב כדי ליתן שלום לקונה, שנא' וצבא השמים לך

פסוק ה'. ויחלם יוסף חלום. זה כפילות שהרי אם חלם מובן שחלם חלום (וכן קשה להלן מ' ה' - מ"א ט"ו, ובפרשת ראה י"ג ב', ובהמשך הפסוקים שם), ועי' אוה"ח.

שם. ויגד לאחיו ויוספו עוד שנא אתו. (עי' שפ"ח ורמב"ן להלן פסוק י', למה הוא לא סיפר לאביו את החלום הזה) צ"ב למה יוסף סיפר את חלומו לאחיו וכי לא הבין שזה יגרום לתוספת שנאה עליו, וכדפרש"י (להלן פסוק י') שיעקב גער בו לפי שהוא מטיל שנאה עליו, ולהלן (פסוק י"ט) כתוב שהאחים אמרו הנה בעל החלמות הלזה בא, ומשמע שעיקר שנאתם הי' מפני חלומותיו (ועי' ספורנו ואוה"ח).

וע"כ צ"ל שסיבבו מהשמים שיספר להם, ובזה שאמרו לו המלך תמלך עלינו, אע"פ שאמרו בלשון תימא, מ"מ הם פתרו את החלום, דכל החלומות הולכים אחר הפה (ועי' רבינו בחיי להלן פסוק ז', ומן הידוע שכיון שהיו שונאים אותו הי' ראוי להם לפתור לרעה, אבל הכל הי' מאת ה' כי זימן בפייהם הפתרון הזה, ועי' מושב זקנים מבעה"ת דסיפר כדי שלא יהא כובש נבואתו דחייב מיתה, ועי' בבית הלוי).

ועוד אפשר לפרש ע"פ מש"כ הר"י מוסקאטו (מובא בהקדמה לספר משובב נתיבות מאחיו בעל הקצוה"ח), שאם הי' אפשר לאדם עלותו השמימה לראות בצבאו מעלה סדרם וישרם, לא הי' מתענג בהשגתו עד שובו הנה לספר לחבריו את המראה הגדול ההוא, ולהם יתן אומר המבשר צבא רב